

ETO - Bewonersinitiatief voor EnergieTransitie Oostpoort 7 & 11 Amsterdam

5 april 2022

In deze nieuwsbrief:

- Verkenningfase is afgerond – uitkomsten en vervolg
  - VvE's besluiten over aanpak vervolgonderzoek naar haalbaarheid en aanbod
  - Actualiteit: energieprijzen en duurzaamheid
-
- **Verkenningfase afgerond**

De werkgroep Energie-Transitie Oostpoort (ETO) is ruim een jaar geleden gestart met een 'Verkenning' onderzoek naar de mogelijkheden van verduurzaming van haar warmtevoorziening, gesteund door een subsidie van de Gemeente Amsterdam. Inmiddels is deze fase afgerond en ligt er voldoende op tafel om in de (komende) ALV's van Oostpoort 7 en 11 besluiten te nemen over een vervolg.

Wat is tot nu toe bereikt?

Wij hebben de diverse mogelijkheden om 'van het gas af te gaan' voor de blokken 7 en 11 in kaart gebracht, waarbij de centrale conclusie is dat een collectief systeem van warmte-/koude-opslag (wko) het meest voor de hand liggende verduurzamingstraject voor Oostpoort is. (zie ook [Nieuwsbrief nr 4](#) van december 2021).

Wensen vanuit bewoners

Daarnaast hebben de enquête en de twee bewonersbijeenkomsten veel kennis over het draagvlak en de wensen bij onze medebewoners in beeld gebracht.

Vanuit een positieve basishouding t.a.v. verduurzaming/CO2-reductie kwamen daarbij twee wensen sterk naar voren:

- De behoefte om bij de overgang naar een duurzame warmtelevering ook te kunnen beschikken over de mogelijkheid van duurzame levering van 'koude' – een actuele wens die alles te maken heeft met grotere temperatuursextremen in ons veranderende klimaat
- Het kunnen beschikken over een nader te formuleren vorm van 'keuzevrijheid' dan wel het voorkomen van nadelige vormen van afhankelijkheid. Het is duidelijk dat men de verworvenheid van keuzevrijheid (c.q. een zelfbewuste positie als consument) niet zomaar op wil offeren.

Voor een goed antwoord op deze vragen is een nader onderzoek naar de haalbaarheid van een WKO-aanbod voor de blokken 7 en 11 noodzakelijk, waarbij niet op voorhand sprake is van een binding aan één leverancier.

Meer aanbodmogelijkheden in beeld brengen

Er zal dus breder gekeken moeten worden dan het enige nu voorliggende aanbod, namelijk dat van Eteck. Dat zouden we willen kunnen vergelijken met het aanbod van eventuele andere aanbieders. Bovendien voorziet het aanbod van Eteck niet in de gewenste duurzame levering van koude. Aanvullende of alternatieve opties zouden we wellicht kunnen vinden in warmtelevering vanuit bronnen die door derden op basis van aanbesteding geëxploiteerd zouden kunnen worden. Of vanuit bronnen die in eigen beheer ontwikkeld zouden kunnen worden. Vervolgonderzoek moet het daarnaast mogelijk maken de kosten te vergelijken die gemaakt moeten worden voor de aansluiting van gebouwen op duurzame warmte en koude. Daarbij zal ook de vraag beantwoord moeten worden of een loskoppeling van de levering van warmte en koude qua techniek en kosten haalbaar is.

Eén optie kunnen we inmiddels afstrepen. Het idee dat wij met de restwarmte van het toekomstige hogetemperatuurwarmtenet van de buurtcoöperatie MeerEnergie in de Watergraafsmeer bij ons een collectieve warmtevoorziening zouden kunnen voeden blijkt technisch niet haalbaar.

Meer wko-bronnen?

Een belangrijke vraag is dan natuurlijk of er naast de wko-bronnen van Eteck in onze omgeving nog ruimte is voor andere bronnen. Een antwoord op die vraag is belangrijk omdat het inzicht geeft in de mogelijkheid om derden in de gelegenheid te stellen voor een concurrerend aanbod te zorgen.

Met de gemeente is afgesproken dat zij vanuit haar rol een visie ontwikkelt voor de betekenis van wko's op de schaal van heel Oostpoort. Overigens hebben wij met onze adviseurs hier al eerste stappen gezet. Zo is berekend hoe groot de behoefte aan duurzame warmte en koude in heel Oostpoort is, d.w.z. vanuit de woningen, de winkels, kantoren, sporthal, etc. Door dit af te zetten tegen de capaciteit van de Eteck-bronnen kan zichtbaar worden gemaakt hoeveel ruimte

c.q. noodzaak er is voor het slaan van extra bronnen en daarmee voor het faciliteren van concurrerend aanbod.

Inzicht in techniek en kosten van aansluiting

Naast deze verbreding in het inzicht over wat er aan de aanbodzijde gedaan kan worden, is het van belang inzicht te hebben in de wijze waarop onze gebouwen aangesloten kunnen worden op een wko-systeem. Belangrijk zijn daarbij ook de kosten die gemaakt moeten worden om de infrastructuur in onze gebouwen aan te leggen teneinde individuele woningen aan te kunnen sluiten.

• Vervolgstappen ETO als commissie van de VvE's

De vragen die dus centraal staan in het vervolgonderzoek zijn dus: welke mogelijkheden zijn er om invulling te geven aan een vergelijking van aanbod en welke ruimtelijke en financiële aspecten zijn er m.b.t de aansluiting van de appartementen op een collectief systeem.

Dit betekent voor het vervolg:

1. De ALV's binnenkort moeten besluiten dat wij op deze weg voort willen gaan.
2. Bij dat besluit wordt de Werkgroep ETO formeel benoemd tot een Commissie namens de VvE's van Oostpoort 7 en 11. In die hoedanigheid begeleidt ETO het vervolgonderzoek.
3. Voor de kosten die met het vervolgonderzoek gemoeid zijn, wordt subsidie aangevraagd.
4. Vanuit deze subsidie(s) moeten alle te maken kosten gedekt worden en die subsidies mogen niet terugvorderbaar zijn zodat VvE's gevrijwaard blijven van financieel risico.

De voortgang van de beoogde subsidieaanvraag voor vervolg-/haalbaarheidsonderzoek is nu onderwerp van onderhandeling met de Gemeente. Daarbij weten wij ons op voorhand gesteund door de vakinhoudelijke ambtenaren en ook door duurzaamheidsplatform 02025 dat door de Gemeente ingesteld is om de energietransitie te stimuleren.

• Actualiteit: energiewereld in beroering

De oorlog in Oekraïne raakt ons op verschillende manieren. Op de eerste plaats de menselijke tragedie die we handenwringend gadeslaan. We zien daarbij met lede ogen aan dat we met de import van Russisch aardgas (vijf a zes miljard kubieke meter per jaar voor ons binnenlands gebruik, circa 15% van het totaal) een continue geldstroom in omgekeerde richting creëren. Dat voelt paradoxaal en zeer ongemakkelijk.

Nu Putins acties een wrange ethische dimensie toevoegen aan ons dagelijkse aardgasgebruik schieten we allemaal in dezelfde reflex: hoe komen we zo snel mogelijk van die afhankelijkheid af?

Meer duurzaamheid? Wat zou het mooi zijn als we met een paar flinke acties grote happen aardgasgebruik zouden kunnen verduurzamen. Maar zo werkt het niet.

Acute oplossingen voor acute problemen

Acute problemen vragen nu eenmaal om acute oplossingen. Dat zijn meestal niet moeders mooiste. We kunnen uit twee vaatjes tappen: de vraag naar aardgas terugbrengen en/of gas ergens anders vandaan halen. Wat betreft het eerste: misschien toch maar een paar kolencentrales open houden? Bar slecht qua CO₂-uitstoot, klimaat dus, maar scheelt wel het jaarverbruik van een gascentrale, wat al gauw gelijkstaat aan het gasverbruik van een miljoen huishoudens. Kiezen tussen twee kwaden dus.

De enige snelle bijdrage die ook voor duurzaamheid goed is, is minder gas gebruiken. Meteen doen: de thermostaat een, twee of drie graden lager zetten en korter douchen. De overheid roept daartoe op en veel mensen doen het al (uit principe of uit bittere armoede).

Snel en goedkoop – maar minder comfortabel

Energiebesparing is in elk duurzaam concept effectief en goedkoop en het vermindert meteen de afhankelijkheid. Twee graden lager in alle gebouwen (alle huishoudens, kantoren, scholen etc) scheelt veertien procent aardgasverbruik per jaar (ruim twee miljard kubieke meter aardgas). Het geeft ons een net iets meer dan symbolisch gevoel dat we hoogstpersoonlijk iets doen aan het beteugelen van die vermaledijde geldstroom richting het Kremlin.

En als de nood echt aan de man komt, zullen van bovenaf noodscenario's in werking treden die de vraag naar gas geforceerd terug moeten dringen, zoals het afschakelen van sommige industrieën, zodat kwetsbare afnemerscategorieën als huishoudens en ziekenhuizen zo lang mogelijk ontzien kunnen worden. Maar zover is het nog niet.

4 *Nederland kan ook kiezen voor het vergroten van alternatieve gasaanvoer: durven we daartoe de (nog steeds omvangrijke) Groninger voorraad aan te spreken? Het kabinet vindt van niet – kiest liever voor het openhouden van een kolencentrale, tot verdriet van de klimaatbeweging.*

Vloeibaar gas aantrekken van elders kan ook, maar vereist grote investeringen in installaties – vereist dus tijd en geld.

Structurele oplossingen

Echt structureel – en een stuk mooier – zijn uiteindelijk natuurlijk alleen duurzame oplossingen. Niet dat die niet urgent zijn (er is net weer een nieuw rapport van klimaat-denktank IPCC verschenen dat de druk alleen maar verder opvoert), maar ze vragen tijd. Nederland heeft er tien jaar over gedaan om over circa 15% duurzame energie te beschikken, inclusief de omstreden inzet van biomassa in centrales. Het gaat nu best hard. Er is momenteel een run op zonnepanelen. De hoge energieprijzen bekorten immers de terugverdientijd: van een jaar of zeven naar nog geen drie jaar nu. Maar zolang je niet ook een warmtepomp of iets vergelijkbaars op die duurzame stroom kan laten draaien heb je nog steeds gas nodig om je huis te verwarmen of de centrales te bevoorraden waar de benodigde stroom wordt opgewekt. Ook Oostpoort 11 heeft zonnepanelen op het dak liggen – de energie daarvan wordt gebruikt voor algemene voorzieningen zoals de liften en verlichting op de galerijen. In de verduurzaming van de warmtevoorziening spelen zon (en wind) vooralsnog geen rol. Versnelde isolatieprogramma's: die zouden helpen – vooral voor oudere, slecht geïsoleerde huizen. Voor onze goed appartementen voegt het weinig toe – die zijn al zeer goed geïsoleerd.

Ook onze ETO-initiatieven om te verduurzamen zullen dus geen soelaas bieden in de hectiek van dit moment. Maar er is alle reden goed aan de bal te blijven in een energiewereld waarin onder invloed van zowel markteffecten als politieke krachten vreemde sprongen kunnen worden gemaakt.

Blijvend hogere energieprijzen?

Om te beginnen de energieprijzen: die zijn niet alleen maar hoog omdat Putin zijn 'militaire operatie' op meende te moeten zetten. Al in oktober van vorig jaar piekten de prijzen excessief – en niemand hield toen nog een inval voor mogelijk. Er liggen ook structurele markteffecten aan ten grondslag. Veel energieanalisten houden er rekening mee dat er sprake zal zijn van een structureel hoger prijspeil voor gas - en energie in het algemeen.

Dat zal de drempel om te investeren in duurzame alternatieven verlagen. Oplossingen die tot voor kort economisch 'niet uit konden' kunnen dat bij hogere energieprijzen misschien wél. Mogelijk ook zijn mensen bij hoge aardgasprijzen geneigd hun huidige CV-installaties versneld af te schrijven. Met als immateriële bonus het besef dat men daarmee niet alleen het klimaat een dienst bewijst, maar ook de eigen onafhankelijkheid van geopolitiek gedoe en 'foute' regimes.

Waardevolle voorsprong

Een prikkel dus voor woningbezitters om met verhoogde inzet aan de slag te gaan: voor corporaties, VvE's en voor individuele bewoners. De druk op het ontsluiten van duurzame bronnen, op het opbouwen van benodigde kennis, op schaarse materialen en vakmensen zal alleen maar toenemen. Wie wil verduurzamen krijgt ook te maken met concurrentie.

Als ETO-team realiseren we ons dat we met de kennis die we in de zojuist afgesloten Verkenningsfase voor onze Oostpoortblokken hebben opgedaan, alvast een waardevolle voorsprong hebben opgebouwd. Er zijn nog niet veel VvE's die ervaring met deze materie hebben. Laten we die voorsprong vasthouden. Om de optimale match te creëren tussen de behoeften van de bewoners en de mogelijkheden voor duurzame warmte en koeling in onze nabijheid hebben we onze tijd echt nodig in dit complexe traject.